

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ**

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

**ІШКІ АУРУЛАР НЕГІЗДЕРІ
ЖӘНЕ МЕДИЦИНАЛЫҚ МАНИПУЛЯЦИЯЛАР
ТЕХНИКАСЫ**

0303000 - «ГИГИЕНА ЖӘНЕ ЭПИДЕМИОЛОГИЯ » мамандығы

0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог» біліктілігі

Сағат көлемі - 50

Астана 2010

Авторлар:

1. А.Ж. Касымова – «Ақтөбе медициналық колледжі» МКҚК терапия пәнінің оқытушысы;
2. Г.И. Ахметкиреева – «Ақтөбе медициналық колледжі» МКҚК терапия пәнінің оқытушысы.

Сарапшылар:

1. Ж.Б. Нургалиева – Ақтөбе қ. емдеу-диагностикалық орталықтың терапевт-дәрігері;
2. А.А. Сактаганова – «Ақтөбе медициналық колледжі» МКҚК «Мейірікке ісі және терапия» циклдік әдістемелік комиссияның төрайымы, жоғары санатты оқытушы.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен «Ақтөбе медициналық колледжі» МКҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 0303000 - «Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

6 Литература и средства обучения**6.1 Основная литература:**

1. Внутренние болезни: учебник в 2-х т. + CD. – 2-е изд. Мухин Н.А. и др. – М., 2009. – т.1 – 672 с.; т.2 – 592 с.
2. Общий уход за больными в терапевтической клинике: учебное пособие. – 3-е изд. Ослопов В.Н., Богоявленская О.В. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 464 с.

6.2 Дополнительная литература:

1. Внутренние болезни: тесты и ситуационные задачи: учебное пособие. Маколкин В.И. и др. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2011. – 240 с.
2. Алгоритмы манипуляций по сестринскому делу: учебное пособие / под ред. И.В. Островской. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 160 с.
3. Сестринское дело в терапии. Кардиология + CD: учебное пособие. Сединкина Р.Г. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 272 с.

6.3 Средства обучения:

- использование современных методов обучения: интерактивная доска, мультимедийный проектор, электронные учебники, слайды, видеофильмы, кодоскоп, муляжи, манекены.

Тема 2.7 Болезни системы крови и кроветворения

Учащийся должен знать:

- основные клинические симптомы болезней крови и кроветворных органов;
- клинические симптомы неотложных состояний в гематологии и оказание доврачебной помощи;
- основные методы диагностики анемии, лейкозов, геморрагических диатезов.
- особенности диетотерапии;
- наблюдение и уход за больными;
- роль производственных вредностей в возникновении заболеваний крови;
- правила хранения крови и кровезаменителей.

Учащийся должен уметь:

- выделить характерные симптомы, наблюдающиеся при заболеваниях крови и кроветворных органов;
- оказать доврачебную помощь при кровотечениях;
- осуществлять наблюдение и уход за больными с заболеваниями крови.

Тема 2.8 Отравления

Учащийся должен знать:

- основные проявления бытовых и профессиональных отравлений;
- оказание доврачебной помощи при этих отравлениях.

Учащийся должен уметь:

- выделить характерные симптомы отравлений алкоголем, барбитуратами, уксусной кислотой, окисью углерода, хлором, наркотиками, ФОС;
- оказать доврачебную помощь при этих отравлениях.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Рекомендуется при изучении предмета использовать специальную литературу, нормативно-правовые акты в области здравоохранения и санитарно-эпидемиологического надзора, учебные и справочные пособия, электронные учебники, мультимедийные обучающие программы.

5 Контроль планируемого результата обучения

При составлении рабочих учебных программ учебным заведениям необходимо разработать практические работы и задания в тестовой форме.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	6
3. Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны.	8
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	12
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау	12
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	13

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Гигиенист – эпидемиолог денсаулық сақтау саласында ерекше рөл атқарады. Ол індетке қарсы шараларды іске асырады, қоршаған ортаның зиянды факторларының адам организміне тигізетін әсерін анықтайды, еңбек жағдайларын бақылайды, экологиялық мәселелерді шешуде белсенді түрде ат салысады.

«Ішкі аурулар негіздері және медициналық манипуляциялар техникасы» пәнінің міндеттерін шешу үшін ішкі аурулардың этиопатогенезі туралы хабары бар, шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейін жәрдем көрсете алатын, науқастарды тексеру, аурулардың алдын алу әдістемесін меңгерген мамандарды даярлауды қарастырады.

Білім алушы науқастарға күтім жасаудың негіздерін және негізгі медициналық іс-әрекеттердің техникасын меңгеруі тиіс.

«Ішкі аурулар негіздері және медициналық манипуляциялар техникасы» курсын оқыту біліктілік сипаттамасын ескере отырып жүргізіледі және «Медициналық паразитология», «Тағам гигиенасы», «Жұқпалы аурулар», «Коммуналдық гигиена және санитариялық іс негіздері», «Еңбек гигиенасы» сияқты бірқатар пәндердің базисі болып саналады. Осыған байланысты материалды бергенде пәнаралық байланыстарды атап көрсету арқылы әр бөлімді оқытудың мақсаттары мен міндеттерін нақты тұжырымдау және негіздеу қажет.

Курсты оқыту қазіргі техникалық құралдарды, кестелерді, сызбаларды, слайдтарды және т.б. құралдарды қолдану арқылы өткізілуі тиіс.

Білім алушылардың білімін тексеру әртүрлі жолдармен іске асырылады: практикалық сабақтарда ауызша сұрау, графикалық диктант өткізу, білімді бағдарламалық бақылау, тесттік бақылау, проблемалық жағдаяттық есептерді шешу.

Бағдарламалық материал мазмұнына дәлелді өзгертулер мен тақырып немесе тау бойынша оқу сағаттарын бөлу/пәнді оқытуға берілген жалпы уақыт бюджеті көлемінде/пәндік, циклдік комиссиясымен енгізіледі және медициналық колледж басшыларымен бекітіледі.

Сабақты өткізу формалары:

- сабақ оқу орындарының кестесі бойынша (теоретиялық, практикалық және жеке) жүргізіледі;
- білім алушылардың өзіндік сабағы сабақтан тыс уақытта жүргізіледі.

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Білім беру бағдарламасында және стандартта жоспарланған оқытудың нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
Білім алушылар Базалық: БҚ 12. Әлемдегі және аумақтағы этикалық құндылықтар, мәдениеттің форма	Пәнді оқып білудің нәтижесінде білім алушы: - денсаулық сақтау және МСЭҚ ұйымдарының мәселелері бойынша норма-

Учащийся должен уметь:

- выделить характерные симптомы, наблюдающиеся при заболеваниях органов пищеварения;
- оказать доврачебную помощь при неотложных состояниях;
- осуществить наблюдение и уход за больными с заболеваниями органов пищеварения.

Тема 2.5 Болезни органов мочевыделительной системы

Учащийся должен знать:

- основные клинические симптомы заболеваний почек и мочевыводящих путей;
- наиболее распространенные методы обследования больных (лабораторные, рентгенологические и эндоскопические методы обследования, УЗИ); их диагностическое значение, подготовку больных к ним;
- клинические симптомы неотложных состояний в нефрологии и оказание доврачебной помощи;
- наблюдение и уход за больными с заболеваниями мочевыводящих путей;
- особенности диетотерапии.

Учащийся должен уметь:

- выделить характерные симптомы, наблюдающиеся при болезнях почек и мочевыводящих путей;
- оказать доврачебную помощь при неотложных состояниях (почечной колике);
- осуществить наблюдение и уход за больными с заболеваниями почек и мочевыводящих путей;
- подготовить больных к лечебным и диагностическим процедурам (лабораторным, рентгенологическим, эндоскопическим и УЗИ).

Тема 2.6 Болезни эндокринной системы

Учащийся должен знать:

- основные симптомы болезней эндокринной системы;
- клинические симптомы возможных осложнений при этих заболеваниях, неотложную помощь при них;
- сущность и значение лабораторно-инструментальных методов исследования (кровь и моча на сахар, определение ацетона в моче, экспресс-метод, УЗИ), подготовку к ним;
- особенности диетотерапии при сахарном диабете;
- особенности инсулинотерапии, осложнения инсулинотерапии;
- наблюдение и уход за больными.

Учащийся должен уметь:

- выделить характерные симптомы заболеваний эндокринной системы и обмена веществ;
- оказать неотложную помощь при диабетической и гипогликемической комах;
- осуществлять наблюдение и уход за больными с эндокринной патологией.

Тема 2.2 Болезни органов дыхания

Учащийся должен знать:

- основные клинические симптомы заболеваний органов дыхания;
- общие сведения о дополнительных методах обследования больных с заболеваниями органов дыхания;
- основные клинические симптомы неотложных состояний при заболеваниях органов дыхания и оказание доврачебной помощи;
- наблюдение и уход за больными с патологией органов дыхания;

Учащийся должен уметь:

- выделить характерные симптомы, наблюдающиеся при различных заболеваниях органов дыхания;
- оказать доврачебную помощь при неотложных состояниях;
- осуществить наблюдение и уход за больными с заболеваниями органов дыхания;
- собрать мокроту.

Тема 2.3 Болезни сердечно-сосудистой системы

Учащийся должен знать:

- основные симптомы заболеваний органов кровообращения;
- понятие о дополнительных методах обследования больных: лабораторных, инструментальных и рентгенологических;
- основные клинические симптомы неотложных состояний при заболеваниях сердечно-сосудистой системы и оказание доврачебной помощи;
- наблюдение и уход за больными с патологией сердечно-сосудистой системы.

Учащийся должен уметь:

- выделить основные характерные симптомы, наблюдающиеся при заболеваниях сердечно-сосудистой системы;
- оказать доврачебную помощь при неотложных состояниях;
- осуществлять наблюдение и уход за больными с заболеваниями сердечно-сосудистой системы.

Тема 2.4 Болезни органов пищеварения

Учащийся должен знать:

- основные причины заболеваний органов пищеварения;
- дополнительные методы обследования больных с заболеваниями органов пищеварения: лабораторные, эндоскопические, рентгенологические исследования желудочно-кишечного тракта, УЗИ;
- клинические симптомы неотложных состояний при заболеваниях органов пищеварения и оказание доврачебной помощи;
- показания и противопоказания к применению грелки и пузыря со льдом, обезболивающих средств при болях в животе;
- наблюдение и уход за больными с патологией органов пищеварения;
- принципы диетотерапии.

лары мен түрлері, негізгі мәдени- тарихи орталықтар туралы түсінігі болуда.

Кәсіптік:

КҚ 10. Ересектер мен балаларға медициналық алғашқы шұғыл жәрдем көрсете білуде **құзырлы болуы қажет.**

тивті-құқықтық құжаттарды;
- компьютерлік технологиялармен, интернетпен жұмыс істеуді және оларды кәсіптік қызметте қолдануды;

- медициналық этика мен деонтологияны;
- мемлекеттік және орыс тілдерін;
- аурудың алдын алу шараларын меңгеруді;
- салауатты өмір салтын қалыптастыру принциптерін;
- қоздырғыштарға сипаттама бере **білуі тиіс;**

- анатомия мен физиология бойынша білімдерді қолдана білуді;
- ішкі аурулар этиологиясын анықтауды;
- ішкі аурулардың клиникалық белгілерін анықтауды, науқастың жалпы жағдайына баға беруді;
- науқастарды зертханалық және аспаптық әдістермен зерттеулерге дайындауды, қарапайым зерттеулер өткізуді;
- ауру ағымын бағалауды, асқынулардың алдын-алуды;
- күтім жасау мен бақылау жүргізуді, шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейінгі жәрдем көрсетуді;
- ішкі аурулардың алдын-алу шараларын іске асыруды **үйреніп алуы қажет.**

- залалсыздандыру алдында тазарту және залалсыздандыру өткізу;
- инъекция жасау;
- науқасты зерттеу әдістерін жүргізу;
- ішкі ағзалар ауруларының клиникалық көріністерін айқындау;
- науқастарға күтім жасау және бақылау;
- алдын-алу шараларын жүзеге асыру;
- шұғыл жағдайларда дәрігерге дейін шұғыл жәрдем көрсету;
- індетке қарсы режимді сақтау мәселелерін шешуде **құзырлы болуы қажет.**

3 Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны

3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

№	Күндізгі оқу нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)			
	Тараулар мен тақырыптардың атауы	Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
	I тарау Манипуляциялық техника негіздері			
1	1.1 тақырып Шприцтер мен инелерді залалсыздандыру алдындағы тазартудан өткізу және залалсыздандыру	8	2	4
2	1.2 тақырып Дәрі-дәрмектерді енгізу жолдары мен тәсілдері		2	
	II тарау Ішкі аурулар			
3	2.1 тақырып Кіріспе. Аурулар туралы ілім	2	2	-
4	2.2 тақырып Тыныс алу ағзаларының аурулары	8	4	4
5	2.3 тақырып Жүрек-қантамыр жүйесінің аурулары	8	4	4
6	2.4 тақырып Асқорыту ағзаларының аурулары	12	4	4
7	2.5 тақырып Зәр шығару жүйесі ағзаларының аурулары		4	
8	2.6 тақырып Эндокринді жүйе аурулары	12	4	4
9	2.7 тақырып Қан түзу жүйесінің аурулары		2	
10	2.8 тақырып Уланулар		2	
	Барлығы:	50	30	20

3.1.1* Орта буынды мамандарға арналған модульдік оқытудың тақырыптық жоспары

Ескертпе: Білім беру оқу бағдарламасын қараңыз.

3.2 Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 тарау Манипуляциялық техника негіздері

Тарау бойынша оқытудың мақсаты: манипуляциялық техникаларды меңгеру

3.2 Содержание типовой программы дисциплины

Раздел I Основы манипуляционной техники

Цель обучения по разделу: освоение манипуляционной техники

Тема 1.1 Предстерилизационная очистка и стерилизация шприцев и игл

Учащийся должен знать:

- предстерилизационную очистку шприцев и игл;
- методы предстерилизационной очистки;
- методы стерилизации;
- методы контроля предстерилизационной очистки;
- контроль стерилизации;
- приказы № 404, СанПИН.

Учащийся должен уметь:

- провести предстерилизационную очистку шприцевых игл и инструментов;
- проводить предстерилизационную очистку;
- провести стерилизацию.

Тема 1.2 Пути и способы введения лекарственных средств

Учащийся должен знать:

- пути введения внутримышечных, внутривенных, подкожных, внутрикожных инъекций.

Учащийся должен уметь:

- выполнять внутримышечные, внутривенные, подкожные, внутрикожные инъекции.

Раздел II Внутренние болезни

Цель обучения по разделу: получить знания по внутренним болезням, изучить этиологию, клинику, дополнительные методы исследования внутренних болезней, наблюдение и уход за больными, основные принципы лечения, оказание доврачебной помощи при неотложных состояниях.

Тема 2.1 Введение. Учение о болезни

Учащийся должен знать:

- историю развития терапии;
- имена выдающихся отечественных клиницистов и их вклад в развитие медицины;
- понятие о болезни, больном, этиологии, патогенезе, клинике, симптоме, синдроме, осложнении, рецидиве, ремиссии, диагнозе, видах диагноза, исходах заболевания, прогнозе заболевания, видах течения заболевания, принципах лечения.
- виды лечебно – профилактических учреждений и их основные задачи;
- устройство, оборудование, документацию и режим основных лечебно-профилактических учреждений;
- дезинфекционный режим в лечебно–профилактических учреждениях.

	- осуществления профилактических мероприятий; - оказания неотложной доврачебной помощи при экстренных состояниях; - соблюдения противоэпидемического режима.
--	--

3 Тематический план и содержание дисциплины

3.1 Тематический план дисциплины

№ п/п	Количество учебного времени при очной форме обучения (час)			
	Наименование разделов и тем	Уровень специалиста среднего звена		
		Всего	Теория	Практика
	Раздел I Основы манипуляционной техники			
1	Тема 1.1 Предстерилизационная очистка и стерилизация шприцев игл	8	2	4
2	Тема 1.2 Пути и способы введения лекарственных средств		2	
	Раздел II Внутренние болезни			
3	Тема 2.1 Введение. Учение о болезни	2	2	-
4	Тема 2.2 Болезни органов дыхания	8	4	4
5	Тема 2.3 Болезни сердечно-сосудистой системы	8	4	4
6	Тема 2.4 Болезни органов пищеварения		4	
7	Тема 2.5 Болезни органов мочевыделительной системы	12	4	4
8	Тема 2.6 Болезни эндокринной системы	12	4	4
9	Тема 2.7 Болезни системы крови и кроветворения		2	
10	Тема 2.8 Отравления		2	
	Всего:	50	30	20

3.1.1* Тематический план программы модульного обучения для специалистов среднего звена

Примечание: Смотрите образовательную учебную программу.

1.1 тақырып Шприцтер мен инелерді залалсыздандыру алдындағы тазартудан өткізу және залалсыздандыру

Білім алушы:

- шприцтер мен инелерді залалсыздандыру алдында тазартудан өткізуді;
- залалсыздандыру алдында тазарту әдістерін;
- залалсыздандыру әдістерін;
- залалсыздандыру алдында тазартуды бақылау әдістерін;
- залалсыздандыруды бақылауды;
- № 404 бұйрықты, СанЕжН білуі тиіс.
- инелер мен шприцтерді, құрал-жабдықтарды залалсыздандыру алдында тазартудан өткізуді;
- залалсыздандыру алдында тазарта білуді;
- залалсыздандыруды үйреніп алуы қажет.

1.2 тақырып Дәрі-дәрмектерді енгізу жолдары мен тәсілдері

Білім алушы:

- бұлшықетке, венаға, тері астына, теріге инъекция жасау жолдарын білуі тиіс.
- бұлшықетке, венаға, тері астына, теріге инъекция жасау техникасын меңгеруді үйреніп алуы қажет.

2 тарау Ішкі аурулар

Тарау бойынша оқытудың мақсаты: ішкі аурулар бойынша білім алу, ішкі аурулардың этиологиясын, клиникасын айқындауды, зерттеудің қосымша әдістерін, науқастарды қадағалауды және оларға күтім жасауды, емдеудің негізгі принциптерін, шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейін жәрдем көрсетуді үйрету.

2.1 тақырып Кіріспе. Аурулар туралы ілім

Білім алушы:

- терапияның даму тарихын;
- ішкі ауруларды зерттеуде еңбегі сіңген отандық атақты клиницистерді және олардың медицина дамуына қосқан үлестерін;
- ауру, науқас, этиология, патогенез, клиника, симптом, синдром, асқынулар, рецидив (аурудың қайта өршуі), ремиссия (аурудың беті қайтуы), диагноз, диагноздың түрлері, аурудың нәтижелері, аурудың болжамы, ағымы, ауру ағымының түрлері, емдеу принциптері туралы ұғымдарды;
- емдеу-профилактикалық мекемелердің түрлерін және олардың негізі міндеттерін;
- емдеу-профилактикалық мекемелердің құрылғыларын, жабдықтарын, құжаттамаларын және режимдерін;
- емдеу-профилактикалық мекемелердегі дезинфекциялық режимді білуі тиіс.

2.2 тақырып Тыныс алу ағзаларының аурулары

Білім алушы:

- тыныс алу ағзалары ауруларының негізгі клиникалық симптомдарын;

- тыныс алу ағзаларымен сырқаттанатын науқастарды тексерудің қосымша әдістері туралы жалпы мәліметтерді;
- тыныс алу ағзаларының аурулары кезіндегі шұғыл жағдайлардың негізгі клиникалық симптомдарын және шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейін жәрдем көрсетуді;
- тыныс алу ағзаларының патологияларымен сырқаттанатын науқастарды бақылауды және оларға күтім жасауды **білуі тиіс**.
- тыныс алу ағзаларының әртүрлі ауруларына тән симптомдарды анықтауды;
- шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейін жәрдем көрсетуді;
- тыныс алу ағзаларының ауруларымен сырқаттанатын науқастарды бақылауды және оларға күтім жасауды **үйреніп алуы қажет**.

2.3 тақырып Жүрек-қантамыр жүйесінің аурулары

Білім алушы:

- жүрек-қантамыр жүйесі ауруларының негізгі симптомдарын;
- науқастарды тексерудің қосымша әдістерін (зертханалық, аспаптық, рентгенологиялық);
- жүрек-қантамыр жүйесінің аурулары кезіндегі шұғыл жағдайлардың негізгі клиникалық симптомдарын және дәрігерге дейін жәрдем көрсетуді;
- жүрек-қантамыр жүйесінің патологияларымен сырқаттанатын науқастарды бақылауды және оларға күтім жасай **білуі тиіс**.
- жүрек-қантамыр жүйесінің ауруларына тән негізгі симптомдарды айқындауды;
- шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейін жәрдем көрсетуді;
- жүрек-қантамыр жүйесінің патологияларымен сырқаттанатын науқастарды бақылауды және оларға күтім жасай білуді **үйреніп алуы қажет**.

2.4 тақырып Асқорыту ағзаларының аурулары

Білім алушы:

- асқорыту ағзалары ауруларының негізгі себептерін;
- асқорыту ағзалары ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексерудің қосымша әдістерін: АІЖ ағзаларын зертханалық және эндоскопиялық, рентгенологиялық зерттеу, УДЗ;
- асқорыту ағзаларының аурулары кезіндегі шұғыл жағдайлардың негізгі клиникалық симптомдарын және дәрігерге дейін жәрдем көрсетуді;
- мұз салынған резеңке қапшықты және жылытқыны қолдану көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін, іш ауырған кезде қолданылатын ауырсынуды басатын дәрілерді;
- асқорыту ағзаларының патологияларымен сырқаттанатын науқастарды бақылауды және оларға күтім жасауды;
- емдәммен емдеу принциптерін **білуі тиіс**.
- асқорыту ағзаларының ауруларына тән негізгі симптомдарды айқындауды;
- шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейін жәрдем көрсетуді;

Базовыми:

БК 12. Иметь представления об этических ценностях, формах и типах культур, основных культурно-исторических центрах мира и регионов.

Профессиональными:

ПК 10. Владеть приемами оказания первой неотложной медицинской помощи взрослым и детям.

знает:

- нормативно – правовые документы по вопросам организации здравоохранения и организаций ГСЭН;
- работу с компьютером и интернетом и использовать их в профессиональной деятельности;
- медицинскую этику и деонтологию;
- государственный и русский языки;
- методы профилактики;
- принципы формирования здорового образа жизни;
- характеристику возбудителей;

умеет:

- пользоваться знаниями по анатомии и физиологии;
- выявлять этиологию внутренних болезней;
- определить клинические признаки внутренних болезней, дать оценку общему состоянию больного;
- подготовить больных к лабораторным и инструментальным методам исследования, провести простейшие исследования;
- оценить течение заболевания, провести профилактику осложнений;
- осуществлять уход и наблюдение, оказать доврачебную помощь при неотложных состояниях;
- осуществлять профилактику внутренних болезней;

компетентен в вопросах:

- предстерилизационной очистки и стерилизации;
- проведения инъекций;
- проведения методов обследования больного;
- клинических проявлений заболеваний внутренних органов;
- осуществления ухода и наблюдения за больными;

1 Пояснительная записка

В общей системе здравоохранения гигиенист – эпидемиолог играет весьма значительную роль. В силу профессиональных обязанностей он осуществляет противоэпидемические мероприятия, выявляет воздействие отрицательных факторов внешней среды на организм человека, контролирует условия труда, принимает активное участие в решении ряда экологических задач.

Для решения этих задач дисциплина «Основы внутренних болезней с техникой медицинских манипуляций» предусматривает подготовку специалиста, способного ориентироваться в вопросах этиопатогенеза и заболеваний внутренних органов, оказания доврачебной помощи при неотложных состояниях, методики обследования больных, профилактики заболеваний.

Учащиеся должны овладеть основами ухода за больными и техникой основных медицинских манипуляций.

Преподавание курса «Внутренние болезни с техникой медицинских манипуляций» проводится с учетом квалификационной характеристики и является базисом для целого ряда предметов, таких как «Медицинская паразитология», «Гигиена питания», «Инфекционные болезни», «Коммунальная гигиена с основами санитарного дела», «Гигиена труда». В связи с этим при изложении материала необходимо четко формулировать и мотивировать цели и задачи изучения каждого из разделов с выделением обеспечиваемых межпредметных связей.

Преподавание курса должно проводиться с использованием современных технических средств обучения, таблиц, схем, слайдов и т.д.

Контроль знаний учащихся осуществляется путем различных форм: устного опроса на практических занятиях, проведения графического диктанта, программированного контроля знаний, тестового контроля, решения проблемных ситуационных задач.

Обоснованные изменения в содержании программного материала и в распределении учебных часов по разделам и темам (в пределах общего бюджета времени, отводимого на изучение предмета) вносятся предметами, цикловыми комиссиями и утверждаются руководством медицинского колледжа.

Формы проведения занятий:

- учебные занятия по расписанию учебного заведения (теоретические, практические и индивидуальные);
- самостоятельные занятия обучающихся во внеурочное время.

2 Планируемые результаты (компетенции) обучения дисциплины «Основы внутренних болезней с техникой медицинских манипуляций»

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой программе
Обучающийся должен обладать следующими компетенциями	В результате изучения дисциплины обучающийся

- асқорыту ағзаларының патологияларымен сырқаттанатын науқастарды бақылауды және оларға күтім жасай білуді **үйреніп алуы қажет.**

2.5 тақырып Зәр шығару жүйесі ағзаларының аурулары

Білім алушы:

- бүйрек пен зәр шығару жолдары ауруларының негізгі клиникалық симптомдарын;
- бүйрек пен зәр шығару жолдарының ауруларымен сырқаттанатын науқастарды тексерудің қосымша әдістерін (зертханалық, рентгенологиялық, эндоскопиялық тексеру әдістері), олардың диагностикалық маңыздылығын, науқастарды зерттеуге дайындауды;
- нефрологиядағы шұғыл жағдайлардың клиникалық симптомдарын және шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейін жәрдем көрсетуді;
- зәр шығару жолдарының ауруларымен сырқаттанатын науқастарды бақылауды және оларға күтім жасауды;
- диетотерапия негіздерін **білуі тиіс.**
- бүйрек және зәр шығару жолдары жүйесінің ауруларында негізгі симптомдарды анықтауды;
- жедел жағдайлар (бүйрек шаншуы) кезінде дәрігерге дейінгі жәрдем көрсетуді;
- зәр шығару жолдарының ауруларымен сырқаттанатын науқастарды бақылауды және оларға күтім жасай білуді;
- емдеу және диагностикалық шараларға (зертханалық, рентгенологиялық, эндоскопиялық, УДЗ) науқастарды дайындай білуді **үйреніп алуы қажет.**

2.6 тақырып Эндокринді жүйе аурулары

Білім алушы:

- эндокринді жүйе ауруларының негізгі симптомдарын;
- осы аурулар кезіндегі туындайтын асқынулардың клиникалық симптомдарын, осындай патологиялар кезінде шұғыл жәрдем көрсетуді;
- зерттеудің зертханалық және аспаптық әдістерінің (қан мен зәрді қантқа тексеру, зәрде ацетонды анықтау, экспресс-әдіс, УДЗ) мәні мен маңызын;
- қантты диабет кезінде емдәммен емдеу ерекшеліктерін;
- инсулинотерапия ерекшеліктерін, асқынуларын;
- эндокринді жүйенің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды бақылауды және оларға күтім жасауды **білуі тиіс.**
- эндокринді жүйе мен зат алмасу ауруларына тән симптомдарды айқындай білуді;
- диабеттік және гипогликемиялық комалар кезінде шұғыл жәрдем көрсете білуді;
- эндокринді жүйенің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды бақылауды және оларға күтім жасай білуді **үйреніп алуы қажет.**

2.7 тақырып Қан түзу жүйесінің аурулары

Білім алушы:

- қан және қан түзу жүйесінің ауруларының негізгі клиникалық симптомдарын;
- гематологиядағы шұғыл жағдайлардың негізгі клиникалық симптомдарын және дәрігерге дейін жәрдем көрсетуді;
- анемияларды, лейкоздарды, геморрагиялық диатездерді диагностикалаудың негізгі әдістерін;
- емдәммен емдеудің ерекшеліктерін;
- қан жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарды бақылауды және оларға күтім жасауды;
- кәсіптік зиянкестердің қан жүйесі ауруларының пайда болуындағы рөлін;
- қан және қан алмастырғыларды сақтау ережелерін **білуі тиіс**.
- қан және қан түзу жүйесінің ауруларына тән симптомдарды айқындай білуді;
- қан кету кезінде дәрігерге дейін жәрдем көрсетуді;
- қан ауруларымен сырқаттанатын науқастарды бақылауды және оларға күтім жасай білуді **үйреніп алуы қажет**.

Тақырып 2.8. Уланулар

Білім алушы:

- тұрмыстық және кәсіптік уланулардың негізгі көріністерін;
- осындай уланулар кезінде дәрігерге дейін жәрдем көрсете **білуі тиіс**.
- алкогольмен, барбитуратпен, сірке қышқылымен, көмірсу тотығымен, хлормен, есірткелермен, ФОҚ-мен улану симптомдарын айқындауды;
- осындай уланулар кезінде дәрігерге дейін жәрдем көрсете білуді **үйреніп алуы қажет**.

4 Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Пәнді оқытқан кезде арнайы әдебиетті, денсаулық сақтау және санитария-эпидемиологиялық қадағалау саласындағы нормативті-құқықтық актілерді, оқу және анықтама құралдарын, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқыту бағдарламаларды қолдану ұсынылады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Оқу жұмыс бағдарламаларын құрастыру барысында оқу орындары практикалық жұмыстар мен тесттік нұсқадағы тапсырмаларды дайындауы қажет.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	18
2. Планируемые результаты обучения дисциплины	18
3. Тематический план и содержание дисциплины	20
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса	24
5. Контроль планируемого результата обучения.	24
6. Литература и средства обучения	25

Настоящая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:

1. Касымова А.Ж. – преподаватель терапии ГККП «Актюбинский медицинский колледж»;
2. Ахметкиреева Г.И. – преподаватель терапии ГККП «Актюбинский медицинский колледж».

Эксперты:

1. Нургалиева Ж.Б. – врач-терапевт лечебно-диагностического центра г. Актобе;
2. Сактаганова А.А. – ГККП «Актюбинский медицинский колледж», преподаватель высшей категории, председатель цикловой методической комиссии «Сестринское дело и терапия».

1 РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и ГТКП «Актюбинский медицинский колледж».

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 года по специальности: 0303000 - «Гигиена и Эпидемиология» квалификации 0303013 - «Гигиенист эпидемиолог».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2010 года № 604.

6 Әдебиеттер және оқу құралдары**6.1 Негізгі әдебиеттер:**

1. Внутренние болезни: учебник в 2-х т. + CD. – 2-е изд. Мухин Н.А. и др. – М., 2009. – т.1 – 672 с.; т.2 – 592 с.
2. Общий уход за больными в терапевтической клинике: учебное пособие. – 3-е изд. Ослопов В.Н., Богоявленская О.В. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 464 с.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Внутренние болезни: тесты и ситуационные задачи: учебное пособие. Маколкин В.И. и др. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2011. – 240 с.
2. Алгоритмы манипуляций по сестринскому делу: учебное пособие / под ред. И.В. Островской. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 160 с.
3. Сестринское дело в терапии. Кардиология + CD: учебное пособие. Сединкина Р.Г. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 272 с.

6.3 Оқу құралдары:

- оқытудың қазіргі әдістерін қолдану: интерактивті тақта, мультимедиялық проектор, электронды оқулықтар, слайдтар, бейнефильмдер, кодоскоп, муляждар, манекендер.

**МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

**ОСНОВЫ ВНУТРЕННИХ БОЛЕЗНЕЙ
С ТЕХНИКОЙ МЕДИЦИНСКИХ
МАНИПУЛЯЦИЙ**

Специальность: 0303000 - «ГИГИЕНА И ЭПИДЕМИОЛОГИЯ»

Квалификация: 0303013 - «Гигиенист-эпидемиолог»

Объем часов - 50

Астана 2010